

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 18 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 132.

V Ljubljani, v petek 11. junija 1886.

Letnik XIV.

Cesarjeva beseda.

Včeraj smo prinesli besede presvitlega vladarja do nadvojvode Albrehta, nadzornika c. kr. vojne, ki je prepotoval novo Avstrijo, ogledal tam vojno in se prepričal, da preoblasta med vojno tam doli v novi Avstriji pri c. kr. vojni avstrijsko rodoljubje in da vojna zvesta svojemu poklicu deluje tudi na kulturnem polji, da Avstrija ni zadovoljna le s tem, da je deželo oprostila azijskega barbarstva, marveč ji hoče nakloniti tudi dobroto evropske omike.

V starem Rimu sta moč vzdržala starašinstvo in vojna, za zmagovalnimi legijami je nastopala tudi rimsko-grška civilizacija in star svet je dobil vse drugačno lice. V Avstriji pa je poleg skupnih in zajednih interes preslavna dinastija, ki veže razne narode v državno celoto. V tesni zvezi ste si preslavna vladarska rodovina in mnogojezični narodi Avstrije. Narodi potrebujejo Avstrijo, ker le ona more varovati in okraniti njih narodno življenje. Zato se zaupljivo obračajo do presvitlega prestola v vseh svojih zadevah; v spoštovanji in ljubezni do preslavne vladarske rodovine tekmujejo med seboj narodi, in ni ga hujega razžalenja, ako narod narodu očita, da ni zvesto vdan presvitlemu vladarju.

V odločilnih trenutkih ozirajo se narodi na vzvišenega vladarja in od njega pričakujejo rešilne besede. In to zaupanje jih ne prevari; ravno sedaj smo čuli tako cesarsko besedo o priliki, ko se je slavni ud cesarske rodovine, zmagovalni nadvojvoda Albreht vračal iz dežel na novo zasedenih — iz Bosne in Hercegovine.

Svitli cesar sklicuje se tukaj na stara izročila, ki se nahajajo od nekdanj in tako tudi sedaj v cesarski vojni, ki je v vseh okoliščinah zvesto branila prestol in državo, in vzvišeni vladar se nadeja, da bode tudi v bodočnosti zvesta starim izročilom delovala na blagor države in v obrambo domovine, da ne obledi slava

Avstrije. Pragmatična sankcija veže starodavna kraljestva pod svitlo dinastijo. Narodi so za to, da drug drugemu v sili pomagajo, iz sreče posameznega naj se sestavlja sreča države.

„Složnost je potrebna vsem različnim in mnogojezičnim narodom v Avstriji, c. kr. vojna pa brez složnosti in edinosti obstati ne more. Sinovi vseh narodov tekmujejo med seboj v zvestobi, udanosti in v veselem spolnjevanji dolžnosti, zedinjeni kot bratje pod cesarsko črno-rumeno zastavo,“ tako je govoril nadvojvoda Albreht. Cesarska vojna časti spomin teh, ki so izvrševaje svoje dolžnosti in zvesti prisegi našli na bojnem polji junaško smrt, in prilični izgredi jih v tem ne bodo motili. Sedaj pa, ko je govoril presvitli vladar in tako jasno povedal svojo misel, nočemo dalje razpravljati te stvari, želimo samo, da bi se mir povrnil med razdraženo ljudstvo, pred vsem pa, da bi se vresničile cesarjeve besede: „Mir napravite med mojimi narodi“. — Kedar bodo narodi prepričani, da mora vsakdo nekaj prijenjati, da ne gre v državi, da bi bil jeden nakovalo, drugi pa kladivo, potem bode mir med narodi. Ako nam uide tudi včasih kaka trda beseda, vendar radi privoščimo drugim, kar si sami želimo, ter z veseljem pozdravljamo besede presvitlega cesarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. junija.

Notranje dežele.

Ko je *Tisza* nedavno na Dunaji bival, pisali so vsi časniki, da je šel tje kaj zaradi carine na petroleje. Kakor se je sedaj pokazalo, to ni bilo nič drugega, nego plašč, kterega je „Pester Lloyd“ čez njega vrgel, da bi se ne videlo, kaj da prav za prav s seboj vzame. Stvar je pa taka-le: V soboto zvečer tistega tedna, ko je nadvojvoda Albrecht v

Sarajevu hrabri avstrijski vojski svojo iskreno pozdravico napravil, sedel je Tisza v liberalnem klubu pri igri, nekdo ga opomni na ravnokar izišli uvodni članek v „Pester Lloyd“-u, naperjen proti nadvojvodi Albrechtu. Tisza popusti igro in vzame list v roke. Toda že po prvih stvkih skočil je, kakor od gada pičen, kvišku in vskliknil: „Tu se bo kaka nesreča zgodila!“ Vzel klobuk, segel po palico in šel je takoj iskat preglasnega vrednika „Pester Lloyd“-a, dr. Falka, kterega pa ni našel. Drugo jutro dobil je Tisza že od cesarja iz Schönbruna depešo jako oistre vsebine. Cesar mu je po žici sporočil, da se tak napad na osebo nadvojvode Albrehta in tako psovanje skupne armade, kakor ju je „Pester Lloyd“ prinesel, na noben način ne sme trpeti in da cesar za oba pričakuje sijajnega zadostenja. Tisza je šel takoj zopet Falka iskat in ga je tudi dobil in brž je začel telegraf med Budapeštom in Schönbrunom peti, kajti Falk je bil iz začetka pripravljen, le nekaj svojega članka, ki ga je bil sam napisal, preklicati. V Schönbrunu so pa rekli, ali vse, ali pa nič. Dr. Falku toraj ni drugega ostalo, kakor takoj spisati oproščevanje, kterega je Tisza s seboj vzel na Dunaj, in pa v listu je moral popraviti, kar je poprej pregrešil. To je bil toraj vzrok, da se je nedavno Tisza na Dunaji mudil.

Razburjenost na Ogerskem razširila se je že dalje, nego je to za splošni mir v državi dobro; kajti tudi iz Rabe došla so sporočila o večernih rabukah, ktere pa na veliko srečo niso imele nikakih zlih nasledkov, kajti mestni glavar vdušil jih je takoj v kali s taktinim postopanjem. Huja kakor v Rabu je razburjenost v Budapeštu, ktera se je sedaj tudi že delavskih krogov poprijela, kar bo anarhistom prav voda na njihove mline. Velikolščem se je strogo prepovedalo rabuk se vdeleževati; ker je pa pri tistih še vedno jako veliko mladine, so to razni rokodelski učenci in pomočniki, ki še vedno razgrajajo. Delavci so se pa zaradi tega gibati jeli, ker se trdi, da je bil tisti, kterega so redarji prebodli, iz delavskih krogov. Da bodo anarhisti sedaj železo za svoje namene kovali, dokler je še vroče, in pri delavcih je taisto še le prav vroče postalo, tega nam pač ni treba dokazovati. Velikolšci so oklic mestnega vrhovnega glavarja oistro obsojevali, ker se je taisti v pozivih po voglih nabitih izrazil, da so rabuke tudi na zasobno premoženje

LISTEK.

Beseda o napakah pri vzgoji.*)

Šesto pismo.

Blagorodna gospá!

Ne čudite se, gospá, da zopet pridem! — Prepričan sem, da niste nič več hudi na-me zaradi zadnjega lista, v kterem sem Vam odkrival in pred oči stavil slabe nasledke pri telesni vzgoji ljubljene hčerke. Ne mislite, da je to le Vam veljalo! O ne! Ampak vsem tako nespametnim materam, ki tako ravnajo s svojimi mladimi hčerkami, kakor sem Vam pisal. — Že to mi daje nekaj pogum, da se zopet drznem Vam pisati. — Imejte toraj potrpljenje z menoj, kajti to pismo je zadnje o tej zadevi.

Ker je dandanes „berilo za naše mlajše žentstvo“, kar se tiče razne vsebine, tako raznovrstno — večkrat nepripravno za mladino, posebno nemško, mi gotovo ne bote v zlo šteli, ako Vam o tem važnem predmetu bolj obširno pišem.

Sami ste rekli, kako to, da se v sedanjih časih tako pogosto čujejo pritožbe o nesrečnih zakonih — vzlasti med omikavimi ljudmi? Ako bi mi bilo mo-

goče, Vam napisati „statistiko“ o nezadovoljnih zakonih, bi morebiti Vam, gospá, ustregel; ker mi pa to ni mogoče, naj Vam rajše navedem vzroke, od kod vse to izvira.

Komu pač ni znano, koliko nič vrednih in ne-nravnih (nemoralnih) nemških in francoskih knjig — posebno umazanih romanov — sleherno leto roma med slovensko omikano žentstvo! — Stariši, ki so poklicani v prvi vrsti, da preskrbé svojim otrokom dobrih in poštenih knjig, se večkrat kar nič ne brigajo za svoje hčerke; one so večinoma samim sebe prepuščene, ter delajo, kar se jim poljubi; segajo po takih knjigah, ki jim najbolj vgaajo. Gospá! Mari se mlade deklice ne navzamejo, čitaje tako malovredne knjige, že v svoji nežni mladosti tistih slabih, ter za bodoče življenje tako osodepolnih puhlih domišljij? Olikana ženska (kakor Vi radi svojo lepo Minko nazivljate), stopivša v zakon, je polna praznih fantazij, kojih se je le iz neslanih romanov nasrkala. Kot devica je zmirom sanjala o srečnem, zadovoljnem in brezskrbnem življenji, ter si vedno domišljevala, da bode živila, kakor kaka princezinja. Toda glejte, gospá, kadar take napihnjene devojčice pridejo v zakonske spone, kaj kmalo sprevidijo, da tudi ni tako, kakor so v knjigah čitale. Vedite gospá, da se pri taci napetih

ženskah kmalo pokaže, kako malo razuma imajo za gospodinstvo in sploh družinsko življenje; ter h kratki se čutijo nesrečno in prevarane. Gorje je potem možu, ako ima namesto vesele, delavne, potrpežljive in ljubeznjive žene, pa čemerikavo, pusto, leno in Bog si ga védi, kakošno še!

Kaj ne, gospá, to je pač malo preveč, da tako slabo sodim (morda celo o Vaši gospici Minki)? A kaj hočemo? Večinoma je to pri sedanjih deklicah istina...

Blagorodna! Pomisliti je treba, da je vsak pesnik in pisatelj v pravem pomenu besede nekaj vzgojitelj in učitelj dotičnega naroda; kot tak mnogokrat vpliva svojimi proizvodi na poznejši rod — morda v viši meri, kakor si je pisatelj sam domišljeval. Ako ženska kaj bere, se za to veliko hitreje vname in navduši, kakor pa mož. Prebravša kako novo knjigo, recimo roman, ne bode nikdar dobre lastnosti iz nje povzela; narobe, njej je le všeč, če jo knjiga razburi, da jo kar večkrat nervozno in prenapeto stori. — Berilo ne sme nikoli razburjeno na žensko vplivati, temveč vedno le mikavno in moralično; na njene čute naj nikdar ne vpliva nervozno, ampak le tako, da bode iz berila nabirala tiste, le za-njo vzvišene in nežne občutke, ako hoče kdaj postati dobra žena in skrbna mati. — Dobra

*) Glej 70. št. letošnjega „Slovencea“.

naperjene. Od strani velikošolcev pač ne, to bo vsak človek takoj razumel; da bi pa anarhisti v prvi vrsti po premoženju segli in potem še-le se za madjarsko ali kako drugo narodnost pulili, tega nam tudi ni treba praviti, ker je ravno že zadosti znano. Kar se pa tiče osobne javne varnosti, se je pri tisti res marsikaj pregrešalo, toda dijaki vsako krivdo odločno zavračajo in sila surovemu redarstvu podtikajo, kar boče tudi res. Primejo jih vsako noč po nekaj in to iz vseh stanov. Med zaseženimi v noči na 9. junija je bilo več gledaliških igralcev, banknih uradnikov, rigorosantov iz medicine, trgovskih pomočnikov; vse te so samo toliko na redarstvu pridržali, da so jih popisali, na kar so jih izpustili. Le kar so jih pri pobijanju oken zasačili, tiste so obdržali pod ključem in se bo kazenska preiskava proti njim začela. Večina teh izgrednikov so antisemitje, kar so tudi že dokazali s tem, da so se židom nad koš spravili okna jim pobijajoč. Tako se poulični izgrede ponavljajo še bolj kakor je liberalni stranki ljubo, „duhov, katere so sklicevali, ne morejo vpokojiti“. Kakor že omenjeno, dijaki se več ne vdeležujejo nemirov, a vdeležujejo se jih tem huje delavci. V državnem zboru je Csanady, (levičar) prashal, ali ne bode mestni poglavar Malta odstavljen (policija se je branila, ko je bila napadena, zato pa mora njih vodja odstavljen biti). Za debelo klado mora biti tudi debela sekira, in Tizsa je z ozirom na to, da je bilo 8. t. m. zopet šest redarjev ranjenih rekel, da ne more zaradi posameznih redarjev grajati vsega redarstva, in starih stvari zmirom prežvekovati, da ne bode izgredniki poguma dobili še dalje rogoviliti. — Nadaljevala se je potem debata v carini; izid je prinesel včerajšnji telegram, da je bila namreč sprejeta z 151 glasovi zoper 113 za podlago specialni debati.

Vnanje države.

Sv. Oče so imeli tajni konsistorij 7. t. m. V svojem nagovoru omenili so najprej Francosko deželo, ki je dala Cerkvi božji toliko vnetih škofov in tudi še dandanes skazuje ljubezen in vdanost katoliški Cerkvi in mnogo stori za razširjenje svete vere po svetu; omenili so tudi zedinjenih ameriškanskih držav in veselega napredka katoliške cerkve v teh deželah, zato pa hočejo iz teh dežel poklicati koga v zbor kardinalov; pohvalijo pa tudi katoliško prebivalstvo dežele Kanada, ki je zvesto vdana sveti stolici. Povišanje nadškofa te dežele bo v slavo vse dežele. — Sveti Oče imenujejo potem nove kardinale, ki so: Viktor Feliks Bernadan, nadškof v Sens-u in Auxerre; Aleksander Taschereau, nadškof v Kvebeku; Benedikt Maria Langenieux, nadškof v Rheims-u; Jakob Gibbons, nadškof v Baltimore; Karol Filip Place, nadškof v Rennes. Ti vsi so priporočila vredni zaradi njih gorečnosti. Pa tudi Italije sv. Oče niso pozabili, in so imenovali izmed rimske duhovščine za kardinal-diakona prefekta apostolske palače, Avgusta Theodolija, potem mašnika Jezusove družbe, Camilla Mazzella-ta, slovečega po učenosti in kreposti. Bolj obširnega govora o ti priliki ni bilo.

Sv. stol in Berlin sta si že zopet za korak bližje in se je po pravici nadjati, da če se bo tudi v Berlinu tako modro prijenjavalo kakor v Rimu, o razporu, ki je trinajst let trajal, kmalo ne bo niti sledi več. Bismark je želel iz Rima priznanje, da naj bi se vladi objavljalo nastavljanje katoliških duhovnov v službe ter naj bi se po Pruskem to smatralo za stalno dolžnost ondašnje višje duhovske gosposke. „Priznamo jo Vam, rekli so v Rimu, toda kar tako ne. Obljubite nam pod poročtvom, da hočete majevske postave pregledati in iz njih iztrebiti vse, kar je dosedaj katoliško cerkev stiskalo, pa vam tudi mi obljubimo to željo izpolniti.“ To vam je bil sila trd oreh za nemške zobe, toda Bismark je zamižal in je tudi tega pregriznil. Že je odšla iz Be-

rolina omenjena obljuba v Rim, iz Rima je pa kardinal Jacobini v Berlinu sporočil, da se je nemškimi škofom že dala naloga imena nameščenih župnikov vedno vladi objavljati.

Pred kratkem je govoril v **Berlinu** dvorni prvosednik protestantski in je naštel tudi vire sedanjemu zlegu. Prostdušno je tožil nad imenitnimi in visoko postavljenimi osebami, ki so Boga zapustilo, kar je vzrok, da se ljudstvo krščanstvu odteguje. V nobeni protestantski deželi niso viši krogi tako brezverski, kakor pri nas, nikjer ne preoblada nesrečna misel, da se vera ne strinja z učenostjo, kakor ravno na Nemškem. Ko bi bili omikani ohranili vero v Kristusa, rekel je, ne bi bili liberalci tako veri sovražni, socialni demokrati bi Boga ne sovražili toliko. Tudi med konservativnimi protestanti je mnogo nekristijanov. Vera jim je zasebna stvar posameznemu in ne gledajo, kako imenitno je javno življenje brez krščanstva — v tem so vsi narodni gospodarji enih misli, se tudi socialno vprašanje ne dá rešiti. Narodni duh se popolnoma bega, vse naše izobraženje je na krivem potu. Um se izobražuje, a pozabi se izobraževati tudi srce, in voljo pri nameščenju profesorjev ne prašajo po njih značaju, niti, kako je z njih vero; bogatajce s častjo obkladajo. Učitelji pa tudi pospešujejo brezverstvo med mladino.

Francoska republika jih je že zopet slišala, da jih bo svoj živ dan pomnila. Princ Jerome Napoleon je bil, ki ji je take pravil v oči, kakoršnih ni še od nobenega Francoza slišala. Mož je namreč protest vložil proti izgonu, kterega je republika v podobi Damoklejevega meča nad njegovo glavo obesila. Vse to smo sicer že objavili, a menda ne boče odveč, če tudi njegove lastne besede navedemo. V začetku omenjenega pisanja vladnim možem dokazuje, da nimajo pravice izganjati ga iz prave njegove domovine in ko misli, da jim je v tej reči zadosti povedal, nadaljuje: „V teh petnajstih letih ste res mnogo govorili, ministre ste odstavljali, z mastnimi službami ste kar okoli sebe metali in uradnike ste odstavljali brez prenehanja. Mnogo jih imate med seboj, ki so nenasitljivi požeruhi, ki na nič drugega ne mislijo, kakor edino le na to, kako bi na stroške vseh kar čez noč obogatili. Kaj pa ste storili dobrega v socialnem življenju, s čemur bi se dalo Vaše gospodarstvo opravičevati? Nič! Konkordata niste znali niti spoštovati, niti odpraviti ga; v trgovini še danes ne veste ali bi se odločili za prosto trgovino ali bi vpeljali varstveno carino; davka niste ne zmanjšali in ne predrugačili; mednarodnega sovražstva niste niti za las zmanjšali, kakor si tudi niste nobenega prijateljstva pridobili. Pač pa ste naše zlato in našo kri po daljnih deželah zapravljali! Obstoječi red ste omajali, novega pa, kakor si ga demokracija želi, ste pozabili napraviti. Od vseh strani čujejo se obupni klici, da je vera v nevarnosti in da so filozofična načela v nevarnosti. Ali mislite, da se bo to vse zboljšalo, kakor bi odrezal, če bote prince iz dežele zapodili? Ali mislite sami vsled tega bolj modri postati? Ne, pač pa ravno nasprotno, zadrega Vaša bo še zdatno več, kajti na polovici pota Vam ne bo ostati. Eno pregnanje zahtevalo bode drugo. Iz prvega izgnali bote prince, za temi bote jeli izganjati njihove mlačne prijatelje, ker Vas bode njihovo premoženje mikalo in konec tega bode domača vojska! Nekaj me še tolaži in to je nepokvarjeni in dobri narod francoski, ki se Vas bo kmalo naveličal, kajti njega Vam ne bo več mogoče dolgo goljufati. Ni še zdavnej, ko je drlo vse za Vami, sedaj Vas le še trpi, kmalo pa Vas bode ta narod zapodil iz odličnega mesta, da se napravi prostor in zadostenje pravici.“

Silno razburjeni so vsi pričakovali v **Londonu** glasovanja v „home-rule billi“. Do posled-

njega časa se ni vedelo, kako se stvar izide, določiti bi se imelo še le po govoru Gladstonovem. Prišel je Gladstone govoriti ob 1/2.12. uri dopoldne. Rekel je, da tisti, ki glasuje za „bilo“, pripozna samo načelo, da si Irska sama daje in vreduje svoje postave. Vlada nima še jasnega načrta, kako se ima sedanja „bila“ preosnovati, ona si pridržuje samo dve poglaviti točki: Razdelitev zakonodavnih teles in razdelitev državnih poslov med Angleško in Irsko. Gladstone dalje pravi, da Avstrija, ki ima razne narodnosti, združuje le načelo lokalne avtonomije. Morda vendar še kaj drugega? Glasovanje je znano: 311 glasov za, in 341 proti. Pri večini je bilo 252 torijev (stranke plemenitajev) in 89 liberalcev. Angleški časniki to presojajo vsak s svojega stališča, ter pravijo, da Gladstone ne bode opravil ničesa, ako tudi parlament razpusti. — Kaj pa potem? Ali je Angleška dosti močna, zadušiti vstajo na Irskem, ki je skoraj neizogibljiva. Nekteri pravijo, da jih mnogo ni glasovalo za „bilo“, ker Gladstone sam pravi, da vlada nima odločnega programa. Da to daje mnogo skrbi, se ni čuditi, ker tako slepo ne zaupajo Gladstonu. Res, če človek odobruje stvar, saj bi vendar rad vedel, kako se bode izvrševala, in si noče rok prej zavezati. Gladstone je v novejših časih imel dosti smole s politiko, n. pr. v Afghanistanu, Egiptu in Sudanu.

Tako polna angleška zbornica že celih 27 let ni bila, kakor v ponedeljek zvečer, kedar so imeli na dnevnem redu glasovanje o **irski postavi** in s tisto vred o Gladstonovem „biti“ ali „ne biti“ več prvi minister. Pred sedemindvajsetimi leti zbralo se je 613 poslancev, da so prekopicnili lorda Derbyja in to je bil tedaj tako nezasišan dogodek, da se je parlament namreč v tolikošnjem številu zbral, da je ostal zgodovinsko pomenljiv. Letošnji, na katerem se je zavrnila irska postava, s katero vred je tudi Gladstonu spodletelo, ga v številu presega! kajti došlo je 652 poslancev izrekati svojo sodbo nad Irco in Gladstonom. Vseh poslancev Angleška doljenja zbornica ne šteje več nego 670, toraj jih je le 18 manjkalo. 341 glasov izreklo se je proti 311, da ne privošijo Irsem človeškega življenja in da naj pade toraj tudi mož, ki se je za nje potezal, ta mož je Gladstone. Gladstone je pa rekel: le glasujte, kolikor vam drago, kajti če glasujete proti meni, glasovali bote v prvi vrsti proti sebi, ker bote takoj na to razpuščeni. Preko vaših razvalin, sklicaval se bodem na priprosti narod, — ta naj sodi! Gladstone ima v tem oziru prav. Če se bode svojega predloga, s katerim misli Irsem žalostni položaj zboljšati, vstrajno prijel, bode končno vendar-le zmagal z njim; kajti misel njegova se je že na daleč in široko zajedla v meso in kri angleško in irsko. Kako so se na Angleškem še lansko leto povsod bali besede „home-rule“! Od poslednjih volitev semkaj so se je že tolikanj privadili, da so se že po celi državi razgovarjali o njej; saj se človek vsega privadi! Gladstone naj le vstrajen ostane in zmaga bo njegova in zelena Irska za katero se poganja, rešena.

Izvirni dopisi.

Od sv. Jošta, 9. junija. (Novo šolo), o kateri se pri nas že dolgo govori in spisuje, bomo dobili v bližnji prihodnosti. Skraja so namerali postaviti celó dve na raznih krajih fare, od cerkve po uro daleč. Naposled je vendar le zmagal predlog, naj bi učilnica bila, kolikor možno, blizu cerkve. Poleg te je letos bila „kmetija“ na prodaj, in to je nedavno kupila občina za šolo, dala je 1500 gld.

knjiga je dober prijatelj; in kakor se od njega težko ločimo, tako se tudi bralka ne bo precej ločila od dobre knjige, ter si iskala druge, predno bode to prebrala. — Podobe in misli, ki jih kaže pesnik ali sploh pisatelj, morajo se globoko v srce vtisniti in dobro v spominu ohraniti. Pred vsem naj čitateljica ima vedno pred očmi npravstvene nagibe (motive) dotičnega pesnika — ali pisatelja, ktere jej v knjigi slika. To pa nikakor ni mogoče, če podoba spodriva podobo, kar se pri nežnem spolu tako rado zgodi, ker ima tisto slabo lastnost, da prične z drugo knjigo, ko še s prvo pri kraji ni. Ženska je sploh zadovoljna, da ima le dovolj gradiva za branje; kako pa bere in koliko jej to koristi, je drugo vprašanje.

Dovoljujem si Vam, kakor tudi vsem slovenskim materam javno nasvetovati, da naj skrbé za to, da bodo njih hčerke čitale večidel slovenske knjige. Tu in tam — se vé po okolnostih — se priporočajo tudi dobre knjige, pisane v tujih jezikih. — Zdaj imamo Slovenci že precej dobrih knjig, obsegajoč raznovrstnih véd. Tudi raznovrstnih listov imamo na izbero. Žal da mnogih teh ni priporočati krščanski mladost, zlasti ne ženskam. Tako n. pr. političnih listov ženskam pač ne moremo priporočati, ker one sploh niso za politiko, tiste pa, ki vendar

le rade politikujejo, naj mesto nič vrednih židovskih nemških listov beró domače slovenske.

Dovolite mi, gospa, da o tem važnem predmetu še dalje govorim. Gotovo so Vam znani tako imenovani „romani“. Kar sem prej omenil o pisateljih in pesnikih sploh, moram to še bolj z močjo o romanih povdarjati. Ti bi nam lahko podajali v svojih proizvodih bogat zaklad globoko-mislečih resnic iz navadnega življenja; lahko tudi čisto poetičnih nazorov, ter poleg tega prav zdrava, pametna in praktična načela. A žalibog, da je malo poštenih, pač legijon nenravnih, nesramnih in neverskih, iz kterih kakor iz prepada puhti kužni zrak, ki dandanes duše in srca bolj mori, kakor nekdanja „črna kuga“ telesa. Pazite in — pazite! Srce mlado je kmalo pokvarjeno, a kdo ga poboljša. Opomniti je tudi in povejte, gospa, svoji hčerki, naj ne bere prehitro in ne brez premisleka. Kaj ji pomaga, če je mnogo knjig prebrala le iz tega namena, da se potem s tem pred svetom ponaša in da jih komu našteva po imenih! Ako jo pa kdo popraša po vsebini, nauku prebrane knjige, pa ne vé, kaj bi odgovorila. Glejte gospa, tako naglo branje malo koristi in le dragi čas trati. Če hočemo pisatelja sploh razumeti, moramo pri čitanju misliti na njegove vzvišene, vzgojevalne in moralčne nazore.

Recite na dalje svoji hčerki, naj ne čita samih romanov, temuč priporočite jej povesti (vzlasti zgodovinske), novele in novelete, zgodovinske in zemljepisne razprave, potopise, životopise slavnih slovenskih mož itd. — Vam, kot naobraženi ženi je gotovo znano, da je naše slovensko ženstvo že od nekdaj vneto za lepe pesni, dokaz temu, da imamo — osobito mi Slovenci — mnogo slovenskih narodnih svetih in svetnih pesni. Nobena stvar mlade deklice bolj ne razveseli, kakor lepa pesen. Vi, kakor tudi druge slovenske matere bi morale skrbeti za to, da bodo vaše hčere v prvi vrsti po vsebini in za držaji poznale naše najboljše pesnike in njih pesni. So Slovenke (med njimi je morebiti tudi Vaša Minka), ki Goethejeve in Schillerjeve poezije kaj dobro poznajo, a pesni slovenskih pesnikov so jim pravcate španjske vasi. Gospa, pomislite malo! Mari ni to žalostna prikazen za našo bodočnost? Kako bodo li take ženske pozneje kot matere vzgojevale svoje otroke, vplivale na nje ter jih vemale za slovensko stvar?! Odkritosrčno Vam povem, da je ravno po slovenskih mestih — tudi v beli Ljubljani — v središču „slovenstva“ med omikanimi Slovenkami mnogo taci mater, ki svojim hčeram rajše kupujejo nemške knjige, kakor pa slovenske. Še celó naši prvaki imajo take žene (se vé, ne vsi). Ni

Včeraj je dotična komisija razgledala prostore. Pri tej priložnosti so tudi otroci, 61 jih je bilo, imeli „skušnjo“, ker jih je gosp. nadzornik uradno obiskal.

Danes upamo, da bo se mladina, ki jo sedaj iz vsmiljenja v svoji hiši lika tukajšnji župnik, gosp. Hrovat, učila enkrat v posebnem poslopji šolskem. V ta namen je hranilnica štajarska že darovala 500 gl.

Manje upanja pa imamo, da bi se pri današnjih razmerah, ko učiteljev primanjkuje in si toraj še lahko izbirajo, kdo oglasil in prevzel službo na 1100 metrov visokem Kozjaku.

Iz Štange, 8. junija. Kip sv. Antona P. za novi veliki oltar, ki ga dela g. F. Toman v Ljubljani smo ta teden dobili iz Monakovega iz kr. umetniškega zavoda Majerjevega. Podoba je vsa bela — le Jezusčka je obleka zlato zarobljena ter kronica in odsev sv. Antona sta zlata. Podoba je umetniško mojsterski izdelana. Meni popolnoma dopade. Tudi kmetom — kateri jo je videl — je prav všeč. — Te dni je sapa močno razsajala. Zrak se je močno ohladil, tako — da je zvečer prav hladno. Danes je pa malo pred 8. uro zjutraj začelo lepo mirno deževati. Hvala Bogu!

Z Dolenjskega, 9. junija. (Meminisse juvat!) Ako greš od Krškega proti Leskovcu in jo na tej poti od Save navkreber zaviješ, prideš na prijazno višino. Na levo se ti razprostira lepa planota do Brežic in Čateža, na desno do svetega Križa in Kostanjevice in dalje do Šentjerneja; ravno pred teboj je pa Leskovec. Ako se pa proti severu ozreš, vidiš mogočno pristavo Turnske grajščine; ljudje so ji nekdanj rekli „gorni marof“.

Od todi se pot nekoliko vzdiguje do imenovane pristave. Po tej poti, na desno, sem jo jaz zavil leta 1847. Šel sem ogledovat takrat novo mlatilnico, ktero je gonilo 2 jarma volov. Občudoval sem bil umetno delo, takrat še pri nas nenavadno in neznano. Stala je mlatilnica na desno od pota, ki pelje od Leskovske ceste do grajščine Turnske. Ko mlatilnico dobro ogledam ravno za pristavo opazim veliko njivo ravno zrelega ovsa in na njivi je bilo gotovo več kakor 60 ženjic, belo oblečena ena kakor druga. To vse še ni nič posebnega. Ali takrat (še mladenč), me je globoko v srce zbolelo, kar sem tu vidil: Za omenjenimi ženjicami sta hodila po njivi dva zala korenjaka; vsaki je imel v roki močno gorjačo, pa ne le za strah, ampak je ž njo vboge tlačanke pogosto opominjal ter priganjal k urnemu delu; kar tudi gospodar ni grajal, ampak odobral.

Gospodar pristave, mlatilnice in bližnje grajščine bil je sloveč apostelj prostosti in ravnopravnosti, kterege so te dni v Ljubljani slovili kot blagega moža vnetega za blagor ljudstva in njegove prostosti. Glej, kako res živo je svojim podložnim (takratnim tlačanom) prostost oznanoval! Tužnega srca sem dalje potoval. S. J.

Dostavek uredništva. Našim bralcem je dobro znano kako malo smo o izgrelih o priliki svečanosti r. pesnika Aleksandra grofa Auersperga, drugače tudi Anastazij Grün imenovanega v „Slovenecu“ donášali. Tako „malo“, kar le mogoče, dasi

nam je marsikdo rekel: „Premalo“. A kaj smo hotli dražiti? Kaj olje v ogenj vlivati? Gorelo je tako prerado na mnogo škodo Slovincem.

A danes, ko so se nemirni valovi poglobili, menda smemo resno besedo spregovoriti v — pojasnenje.

Znabiti bo marsikdo prašal: Od kod pa tako nasprotovanje, taki protesti? Mar ni prav, slavnim možem spominke staviti? Gotovo je prav, je tudi dolžnost; a ranjki Anastazij Grün tega ni zaslužil. Poglejmo ga kot pesnika. Ne bomo ga ocenjevali a le to rečemo: Mar li zaslužio njegove kitice (pesni) o „Spaziergänge eines Wiener Poeten“ sploh kako slavljenje? Gotovo ne, nič vredne, pohujšljive so bile. Od vsega družega molčimo. Je li bil mož vzoren kot kristjan, kot državljani, kot človek? Niti v enem, niti v drugem. Kot prvi sramotil je duhovščino, zaničeval in norčeval se z resnicami sv. vere. Kot drugi opeval je neko prostost, nevarno vsaki državi, naši avstrijski še mnogo bolj. Kot človek bil je ranjki pravi neprijatelj ljudstva in Slovencev, ljudstvu ne le v enem obziru, n. pr. kakoršnega nam kaže dopisnik, ampak v mnogo drugih.

Po tem takem se nam odgovor sam ponuja, ali je ranjki Anastazij Grün zaslužil slavnostni spominek, ali ne. Menda nemški turnarji, ki so toliko nepriljubljeni našim prebivalcem, so si prav nalašč A. Grün-a izvolili, da so ljudstvo bolj z dotično slavnostjo žalili, naravnost rečeno, izživali. Se vé da, načina, po katerem se je nejevolja razodevala, ne moremo in ne bomo nikdar hvalili, ker je vsega obsojenja vredno, kakor smo vselej dostavljali, a umeti se dá po tem takem marsikaj. In nič bi ne rekli, naj bi se bila vzdala spominska plošča v privatno hišo, n. pr. kjer je ranjki rojen bil — to bi imelo svoj pomen, a na javnem, cerkvenem prostoru spominek pesniku, ki je cerkev in duhovščino zasramoval, kakošen pomen zamore to imeti? Vemo pač, kakošnjega!

Domače novice.

(Župan Ljubljanski, gosp. Grasselli,) odpeljal se je včeraj dopoldne z brzovlakom na Dunaj, da izroči ministerskemu predsedniku mestnega zbora spomenico o poslednjih provokacijah.

(Grünovanje.) Pod tem naslovom piše „Zgodnja Danica“ danes to-le: „Ker so že vsi časniki pisali o nekterih šumih o preslavljanji „Anastazija Grūna“, naj tudi „Danica“ zaradi zgodovine reče le eno samo besedo, namreč: Ako kdo, bi Cerkev imela največ vzroka, nezadovoljnost razodevati s preslavljanjem tega pesnika, če se ozir jemlje na obseg njegovih proizvodov; toda Cerkev sile nikoli ni trdila in tudi pri tej priliki ne. — In to je res. Najhujše je, kedar se žali versko in nrafsko čutilo vernega ljudstva. Iz tega je očitno, kako prav so hoteli, kateri so koj sprva odsvetovali ono neprijetno demonstracijo.

(Zasežena) je bila včeranja številka „Slov. Naroda“ menda zaradi domače novice „Deutsche

Wacht“, dotikajoče se ponatiskovanja dveh zaplenjenih spisov iz „Slov. Naroda“.

(Porotniki) za prihodnje zasedanje pri Ljubljanski porotni sodnji bili so včeraj dopoldne izžrebani. Glavni porotniki so: Fran Babnik, posestnik v Bizaviku; Luka Bergant, posestnik in trgovec v Kamniku; Josip Blažon, posestnik v Planini; Martin Brie, posestnik v Gradiških Lazah; Fran Burger, posestnik v Postojni; Josip Čad, pekovski mojster v Ljubljani; Fran Detter, posestnik v Ljubljani; dr. Eduard Deu, advokat v Postojni; Janez Dogan, mizarjski mojster v Ljubljani; Anton Globočnik, milar v Tržiči; Janez Goljaš, hišni posestnik v Ljubljani; Fran Goričnik, trgovec v Ljubljani; Luka Grile, tovarnar v Zgošah; Guido Hayne, c. kr. umirovljeni major; Matija Hladnik, posestnik v Cirkovski vasi; Tomaž Javornik, posestnik v Hribu; Alojzij Jenko, hišni posestnik in pekovski mojster v Ljubljani; Anton Klein, posestnik tiskarne v Ljubljani; And. Knez, posestnik na Viču; Matej Kreč, deželni tajnik v Ljubljani; Alojzij Krener, tovarnar v Škofji Loki; Miha Pakič, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Janez Perdan, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Dr. Ivan Pitamic, advokat v Postojni; Elija Predovič, hišni posestnik v Ljubljani; Matej Ranth, hišni posestnik v Ljubljani; Karol Rom, hišni posestnik v Ljubljani; Fran Schantel, hišni posestnik v Ljubljani; Benjamin Schuller, posestnik v Kropi; Anton Schuschnick, trgovec v Ljubljani; Josip Seunig, graščak v Bokacih; Janez Škofic, trgovec v Ljubljani; Rajko Sušnik, gostilničar v Kranji; Anton Svetec, trgovec in posestnik v Kamniku; Janko Urbančič, graščak na Turnu pri Preddvoru, in Josip Zelen, posestnik v Senožečah. Namestni porotniki so: Miha Anžič, hišni posestnik; Ivan Boltavzar, frizer; Lovre Češnjegar, gostilničar; Alojzij Kajzel, knjigovodja; Dragotin Lipovšek, malar; Anton Porenta, mesar in hišni posestnik; Fran Sark, krojaški mojster; Fran Stepan, hišni posestnik in Janez Verhovac, hišni posestnik; vsi v Ljubljani. To porotno zasedanje bode izredno dolgo trajalo, kajti že doslej je pripravljenih dvajset obravnav.

(Umrla je) predsinočnjem ob 8. uri gospa Terezija Košiček, rojena Sajovic, soproga tukajšnjega narodnjaka, gospoda Ivana Košička, c. k. poštnega asistenta. Stara je bila še le dva in trideset let, Pogreb je bil danes ob pol sedmih zvečer. Spomina vredno je, da so v teku enega leta trije otroci svoje dni daleč okoli znane Sajevice ali Aleševe rodovine iz Posavja (Ježice) zapustili ta svet. Lansko leto osorej umrla je sestra gospe Košičekove, gostilničarica pri „Ruskem caru“ na Stožici, letos spomladi brat njej, Ivan Sajovic, c. k. poštni uradnik tu, in sedaj pa ona. Dobri kristijani in narodni ljudje so bili vsi trije, naj v miru počivajo!

(Da je v Ljubljani vse kviško), govori gospoda tudi že po Gorici. Ker pa Gorica od Ljubljane ni daleč, so se nekteri vendar osobno na ogled „groznega klanja“ pripeljali, o katerem so brezvestni tukajšnji dopisuni v nemške liste lagali. Da bi jo vi

čuda toraj, da naše naobraženo slovensko ženstvo v družbi le nemško govori, saj slovenskega dobro ne zná; ali pa, ker tudi doma s svojimi vedno le v tisti blaženi nemščini kramlja. To je pri današnji ženski vzgoji goropadna napaka, ki se mora prej ko mogoče odpraviti, ako sploh hočemo napredovati!

Gospa! Med drugim berilom naj Vam tudi priporočam knjige, ki jih daje na svetlo prelepa in prekoristna družba sv. Mohora, te naj Vaša hči prav pridno prebira, kajti vsakemu Slovincu je znano, koliko dobrih knjig je ta vrla družba že med slovenski svet spravila. Knjige so res v prvi vrsti namenjene bolj prostemu ljudstvu, vendar nahajamo vmes tudi mnogo takih, ki dobro ugajajo mladim slovenskim deklicam sploh. — Blagorodna! Pri tej priliki zopet ne morem nekaj zamolčati. Ali ni čudno, da imamo ravno po mestih in trgih še toliko omikanih slovenskih rodbin, ki niso vpisane v družbo sv. Mohora? Tu imajo zopet matere sveto dolžnost, da se vsaj one vpišejo, ker s tem svojim hčerkam preskrbe mnogo koristnega berila. Prepričan sem, da imate po omarah polno nemških knjig, — slovenskih bi pa zaman iskal! Na noge toraj gospa! Popravite, kar ste zamudili! Če bote Vi in druge slovenske matere v tem smislu delovale, bode naša slovenska stvar gotovo v večji meri napredovala, kar ne bode le nam, ampak še veliko več našim potom-

cem v korist. — Sploh pa skrbite za tako berilo, ki bode Vašo Minko navduševalo za „vse dobro, koristno in blaženo!“ — Toliko naj zadostuje o tem predmetu za sedanje razmere. Kedar se moj dnevnik zopet napolni z enako stvarino, hočem nadaljevati. — Predno pa končam zadnje pismo, mi dovolite gospa še nekaj. Dobro mi je še v spominu, ko ste me na razhodu prašali: „Česa pa manjka novodobni vzgoji?“ Poslušajte, kako je o tem mislil najslavnejši vojskovodja novega veka Napoleon I. Ta je nekdanj v razgoru z madamo Campan opomnil, da ne donaša stari vzgojevalni sistem onega sadú, kterege bi moral in jo je vprašal, s čim bi se dalo pomoči, da se ljudstvo dobro vzgoji. Madama Campan je odgovorila na to le jedno besedo, ktera je tako imenitna bila, da je cesar veselo pritrdil. Beseda je bila: „mati“. Hotela je namreč reči, da le mati bi lahko do boljše vzgoje pomagla. Napoleon je rekel, da v tej jedini besedici obstoji pravi in najboljši vzgojevalni sistem in prosil madamo, naj bi si ona dala skrb, gojiti take matere, ki bodo dobro vzgojevale svoje otroke. Koliko njih pa ima napačno mnenje, da le učitelji in šola ima nalogo voditi vzgojo otrok in kolikrat se sliši:

„Oprostimo otrokom slabo vedenje; ko v šolo pridejo, bode učitelj že skrbel, da jim slabe navade odpravi.“ Kako slabo umé svojo dolžnost oni sta-

riši, ki tako ali jednako govoré! Za otroka je največ vredno čujoče materno okó, družbinski krog, domovje, in noben učitelj ne bode mogel poboljšati otroka, ako se je na njegovem domu pozabilo, mu blažiti in likati čutilo. Otroško srce zbudi se v otroški sobici; dobre in slabe navade poprimejo se ga že na domu, mu jame tu delovati in se začne vaditi, misliti in soditi. In nad vsem tem čuje skrbno materno okó! Naloga matere je toraj ena najtežjih. Nekoč je vprašala mati duhovnika, kdaj naj bi začela z vzgojevanjem svojega štiriletnega sinka? In duhovnik ji odgovori: „Ako niste že začeli, zgubljena so že štiri cela leta, kajti materna naloga ima začetek, še predno se otrok v prvič zasmehlja.“ Gospa! Res je povsod prilika, otroka podučiti: v gozdu, na polji, na trati, v hiši, v kuhinji i. t. d., povsod je polno podučljiviga. Prav grda in slaba navada je tudi, otroku z šolo in učitelji pretiti. Na tak način se otroku vcepi nekak strah, kateri mu šolo in kaznilni kraj preobrača. Taki otroci hodijo jokajoč in neradi v šolo, ne poslušajo učiteljevih nauk in njih vedenje je brezmiselno in neredno.

Toraj sem, tako vsaj upam, svojo Vam dano obljubo spolnil in Vas še enkrat prosim: „Ne bodejte nejevoljni, ako sem sim ter tje kako resnično povedal.“ Jernej.

-videli, kako se ta Goriška gospoda čudi, ki je na sto in sto radovednih vprašanj, koliko je bilo mrtvih, koliko ranjenih, koliko je oken razbitih in če že drugega ne, koliko vsaj cilindrov pomečkanih, nihče niti črke ne more odgovoriti! Toraj prav nič? Prav nič! I kje pa je bila potem revolucija, o kateri so vsi nemško-liberani židovski listi kar po cele strani iz Ljubljane prinašali? Kje le drugje, kakor v zmedenih možganih tukajšnjih zagrizenih dopisunov v nemško-liberalne liste. Le ti so si ves revolucijon sami izmislili, da bi nas Slovence v slabo ime pripravili. Če si pa stvar od blizu ogledamo, so pa le svoje ljudi — tukajšnje Nemce kaznovali. Zakaj? Tako-le: Če letos v resnici ne bo posebno iz južne strani tolikanj tujcev v Ljubljano, kakor druga leta, bo to le nemške obrtnike in nemške trgovce najbolj bolelo, kajti le-ti imajo večinoma tako blago v svoji zalogi, po katerem se tuji tukaj na letovišči najbolj obračajo. Slovenski trgovci in obrtniki — le pogledajte jih od prvega do poslednjega — so večinoma le z blagom za domače potrebe preskrbljeni. Tem se torej ne bo nobena škoda godila. Nemški trgovci in obrtniki naj se pa svojim nemškim dopisunom lepo zahvalijo za dobiček, kateri jim pojde letos po Ljubljani, če res ne bo toliko tujcev, kakor jih je bilo druga leta.

(Provizor) župnije pri sv. Barbari v Haložah postal je čast. g. Martin Meško.

(Duhovske spremembe v Krški škofiji.) Za mestnega župnika v Belak pride č. g. Bittner iz Trbiža. Izpraznjena je fara v Gorici (Hörzendorf).

(Nesreče.) Iz Vinice, 10. maja, se nam piše: Huda suša nas je trla in ljudstvo strašno zdihuje, ker ne bode živeža in klaje za živino. V sredo, 2. t. m., je v viniški fari utonil desetleten šolarček v Kolpi; dne 3. t. m. je utonila enajstletna deklica v Adlešicah; a zopet 4. t. m. je strela ubila petin dvajset let staro, še le lansko leto v novembru omoženo žensko v Špeharjih, Vrhovske fare. — Semenj na Vinici dne 7. t. m. je bil izborni obiskan, posebno se je prignalo veliko živine na trg, a kupčije bilo je malo, ker se vsak boji, da bode krme primanjkovalo. Par lepih vprežnih volov se je prodalo za 140—200 gl. Ubogi kmet, kedar še živina nima cene. — Na Vinici farno cerkev popravljajo in se dobro z delom napreduje.

(Dva moža), oba junaka, če prav v socialnem življenju eden visoko gori, drugi na vsakdanjem stališču stoječ, zapustila sta nas na eden in tisti dan, ter smo ju tudi na eden in tisti dan, da skoraj prav tisto uro h pokoju spremili. Bila sta: v Ljubljani slovenski državni poslanec Božidar Raič, v Trstu pa vrednik Ivan Dolinar. Ker smo o prvem že kolikor toliko pisali, omenimo naj tudi nekoliko pogreb poslednjega, kakor ga „Ed.“ popisuje: „Pogreb Ivana Dolinarja je bil prav imposanten, nad 3000 ljudi se ga je vdeležilo in po ulicah je stalo na tisoče radovednega ljudstva; zastopana so bila vsa slovenska društva Trsta in okolice in videli smo celó deputacije Sežanske in Lokovske čitalnice in tudi nekoliko znanih rodoljubov iz Pervačine, Dornberga itd. Vencev je bilo do 30, med temi so posebne omembe vredni venci društva „Edinost“, delavskega podpornega društva (moški oddelek), delavskega podpornega društva (ženski oddelek), pevskega zbora delavskega podpornega društva, Tržaškega bralnega in podpornega društva (moški oddelek), istega društva (ženski oddelek), Tržaškega „Sokola“, prijatelj ranjkega, svetoivanskih rodoljubov itd. Pevski zbor delavskega podpornega društva je krasno pel najprej pred hišo ranjkega, potem pa dvakrat v cerkvi sv. Antona. S tem pogrebom so Tržaški Slovenci zopet enkrat pokazali, da znajo čestiti spomin svojih ranjkih in pokazal je posebno naš delavski stan, da ima nepokvarjeno hvaležno srce. — Ta pogreb pa ostane kot znamenitost zapisan v kroniki Tržaških Slovencev.“

Kako da so ranjcega v Trstu poznali in spoštovali, pričajo nam celó laški listi, ki so se vsi v daljših ali manjših noticah spominjali njegove smrti. Le smrdokavra Tržaška, „Il Piccolo“, spravil se je v svoji židovski nesramnosti nad kosti ranjkega, ktere je po njegovi smrti obiral. Norčeval se je iz Dolinarja in njegove rodovine, ter je v lažnjivi obliki celó rodbinske zadeve na dan vlek. Hijeni so kosti mrličev prava slast, ki bi jih za ves svet ne zamenila, prav tako obnašal se je „Piccolo“. To že ni več grdo, to je divjaško, in prav bi storili Tržčani, če bi na kakošen način listu tla spodbili. Naj gré „Il Piccolo“, kamor ga srce vleče,

tjekaj preko velike luže, kamor zlato solnce zahaja, a nas in naše naj pa pusti pri miru. Mi se ne brigamo za razmere drugih ljudij, zato pa tudi želimo, da nas in naše drugi pri miru pusté.

(Kolera) se je menda tudi že v Pulji oglasila. Mornar Maletič v Trstu je umrl za pravo azijsko, toraj kužno kolero. Bog jo varuj v naše kraje!

(Na ogled c. k. kaznilnic) podal se je graški c. k. državni nadpravdnik g. Leitmeier, in bo tudi v našo deželo prišel.

Razne reči.

— O binkošti bode imel „Deutscher Schulverein“ v Salzburg-u letni glavni zbor. Slavnosten odsek vabi prebivalstvo, naj bi hiše okinali, ker prebivalstvo je „nemško“ in v veliki večini „društvo“ prijazno. Priporoča pa tudi, naj razobesijo tudi nemško zastavo — črno-rudečo-rumeno, češ, ta ni politična in pomenja le jezikovno vez Nemcev. Dalje pravi ta odsek, primerno je, društvo pozdraviti z barvami njemu vlastnih. Nemška srca povzdiguje vsikdar črno-rudeča-rumena zastava. — No, da zastava ni politična, naj verjame, kdor hoče. Da pa ta zastava Nemce združuje, to smo tudi slišali pri komersu „Deutscher Schulverein“-a, ko je dijak prav odkritosrčno rekel: „To je zastava, ki nas združuje in pod katero se bomo mi še bojevali.“ „Deutscher Schulverein“, nepolitično društvo, črno-rudeča-rumena zastava, pa zgol jezikovna zvez med Nemci, kdo to verjame?

— Telovadba za deklice. V Budapeštu je ravnatelj začetne šole v Karolysijevi ulici prosil, da naj izprašana učiteljica uči telovadbo na ti šoli, Magistrat se prošnje ni dovolil, ker se zoper šolsko telovadbo dekličev, ki so v nežni starosti, mnogo dá ugovarjati, na kar se je treba ozirati, in ker učna tvarina za deklice še ni vrvana.

— Preteklo nedeljo umorjen človek v Budapešti je bil tapetnik, Jurij Pahtler, 32 let star. Bil je dvakrat z bajonetom sunjen v srce in jetra. V torek popoldne je bil pokopan z obilnim spremstvom. Navzočih je bilo več poslancev, in govorniki so se oglašali. Reda niso motili. Redarstva ni bilo videti.

— Izgredi v Italiji. Na Laškem se nemiri ponavljajo. V Turinu so šli izgredniki z rudečo zastavo po mestu klicaje: Živil Cipriani! Slava galeji! Na trgu Dante so se sprli z vojaki za zastavo, ko so jo vojaki vzeli, razšla se je množica. Tudi v Livornu je bila rabuka. Klicali so: Slava Ciprianiju, vjetniku na galeji! Slava načelniku Pariške občine! Živela revolucija! Tudi tukaj so vojaki vmes sogli, sprejeti so bili s kamenjem. Dolgo časa so se podili po ulicah, ker so prišli razsajalcem delavci iz arsenala na pomoč. Tudi žene so se vmes mešale. Dva vojaka sta bila umorjena, sedemnajst delavcev hudo ranjenih. Nad 100 ljudi so zaprli.

— Urni odgovor. Šestletni Mirko pretepa na tleh triletnega Milana. Oče to vidi in pokrega Mirkota: „Se li ne sramuješ, tacega malega dečka pretepati? „Oho, se odreže sinko, ali je bilo že Vas kedaj sram, kedar ste Vi mene tepli?“

Telegrami.

Monakovo, 11. junija. Kralju poslana državna deputacija ni mogla izročiti Luitpoldovega manifesta, kjer je niti k sebi pustil ni. Ministra Holmsteina je dal bolehnemu kralju zapreti. Včeraj je odišel orožniški štabni častnik z nekterimi orožniki v Hohenschwangau, kjer je kralj v poslednjem času stoloval. — Dvorno gledališče se je sinoči zaprlo. Stoletna slavnost Ludovikova se je za več časa preložila.

Monakovo, 10. junija. Princ Luitpold je izdal manifest, ki so ga z njim vred vsi ministri podpisali, da prevzame vladanje. Deželni zbor je sklican na 15. t. m.

London, 10. junija. Kraljica je privolila, da se sme parlament odpovedati, toda še le po dovršenem delu.

Carigrad, 11. junija. Minister Server paša je umrl.

Belfast, 10. junija. Popoldne so se jeli ljudje po malem nabirati; popoldne so pa že redarje napadli, katerim so morali vojaki na pomoč. Včeraj so 7 ljudi ubili, 16 pa ranili; izmed poslednjih so tudi štirje vže umrli.

Belfast, 11. junija. Izredi trajali so celi večer, posebno v obližji vojašnice. Za večje navale ljudstva poslali so redarji po vojaško pomoč, ktera je na to ulice z bajoneti izpraznila.

Umrli so:

9. junija. Terezija Košiček, poštnega uradnika žena, 32 let, Gledališke ulice št. 4, jetika.

V bolnišnici:

8. junija. Hugo Planine, pisar, 20 let, Vitium cordis.

Tuji.

9. junija.

Pri **Maticu**: Fischer, Kornstein, Renigruber in Krobath, trgovci, z Dunaja. — V. Bromeissl, trgovec, iz Würbenthala. — Ana Eppich, posestnica, z družino, iz Thörla. — Anton Borščnik in Lovrenc Herg, duhovnika, iz Maribora. — Josip Kukroli, župnik, iz Št. Andreja. — Josip Heržič, župnik, iz Spod. Polzela. — Franc Hirti, duhovnik, iz Ptuja. — Ernest Codelli, c. k. uradnik, iz Pulja.

Pri **Slonu**: Arnold Reif, z Dunaja. — Lilleš in Fessler, trgovca, z Dunaja. — Dr. Franc Codelli, c. k. zdravnik, s soprogo, iz Trsta. — Schule in Sgeiner, zasebnika, iz Karlovca. — Srečko Margoni, potovalec, iz Feldkirchena. — Josip Jermann, c. k. uradnik v pok., iz Reichenburga.

Pri **Virantu**: Kalbach in Jerina, pravnik, iz Prage. — Ema Pauser, zasebnica, iz Rudolfovega. — Marie Pauser in Ana Pieck, zasebnici, iz Dvora. — Marija Pieck, zasebnica, iz Ribnice.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

11. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 24 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 80 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	116 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	102 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	576 „ — „
Kreditne akcije	281 „ 90 „
London	126 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 90 „

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Moknine na 24 ur v mm
opazovanja	krakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	729.95	+15.4	sl. szap.	oblačno	0.00
10. 2. u. pop.	730.30	+20.0	sr. jzap.	oblačno	
9. u. zveč.	731.63	+14.8	sl. zap.	jasno	

Ves dan oblačno, od daleč se je čulo gromenje. Zvečer se je zjasnilo. Srednja temperatura 16.7°, za 1.6° nad normalom.

Cerkveno-književna novost!

V „Katoliški Tiskarni“ je ravno izšla knjiga:

ZBORNİK
cerkvenih govorov
na slavo

SS. Cirilu in Metodu.

Zbral in na svetlo dal

ANTON ŽLOGAR,

kapelan pri mestni fari sv. Jakopa v Ljubljani.

Z dovoljenjem v. č. knezoškofijstva Ljubljanskega.

Čisti dohodek je namenjen družbi ss. Cirila in Metoda.

V LJUBLJANI.

Založil izdatelj. — Tisek „Katoliške Tiskarne“.

Vel. 8° 16 pol na krasnem papirju.

Cena 1 gl. 60 kr. in 10 kr. za poštino.

Dobiva se

(1)

pri izdatelji in v „Katoliški Bukvarni“.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigo-tržnicah knjiga:

Die
landwirtschaftlichen
Gesetze u. Verordnungen
des Herzogthums Krain.

Za poljedelce in gozdarje, političke uradnike, občinske predstojnike, osebito za kranjske učitelje in učiteljske pripravnike.

S pojasnili izdal na svitlo prof.

Vilj. Linhart.

6 pol v 8°. Cena mehko vezani knjižici je 50, po pošti 55 kr.

Ta knjižica obseza vse poljedelske postavbe in ukaze za Kranjsko: postavbo za tiče varstvo, pokončavanje mrlesov, poljsko varstvo, za pokončavanje predenice, v obrambo ribarenja itd., s primernimi prirodozgodovinskimi in poljedelskimi pojasnili. Tudi priložene razprave o „tüljem varstvu“, „predenici“, „umnem ribarstvu“, „trtni uli“ ita. obsejajo mnogo poučljivega in zanimivega. Dodatek razpravlja vrednost gozda in najvažnejše določbe gozdarskega zakona. Ker je gotovo toplo želeli, da se razširja znanje poljedelskih postavb, kajti take zbirke gledé teh postavb smo dandaj pogrevali, bode ta knjiga istinito odpomogla živu potrebi. Priporočamo jo torej vsem onim, ki se peajo s poljedelstvom, osebito pa velečestiti duhovščini in kranjskemu učitelstvu.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.